

4. Красницька А.В. Юридичне документознавство. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/legal_documentation/info/lec1.html.
5. Наумик А., Сидоренко Н. Розвиток юридичного документознавства в Україні як основа сучасної правової площини. Collection of Scientific Papers «SCIENTIA». October 20. P. 44–46. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1251>.
6. Скидан Р. О., Сезонов В. С., Ястремська Н. М. Теоретико-методологічні засади становлення та розвитку юридичного документознавства в Україні. Академічні візії. 2023. № 17. С. 120–130.
7. Концепції сучасного документознавства: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закладів напряму 8.020105 «Документознавство та інформ. Діяльність». Рівне: РДГУ, 2010. 120 с.
8. Кульчицький Т.Р., Ковальчук Ю.М., Сезонов В.С. Аналіз сучасних досліджень у сфері юридичного документознавства країн ЄС: досвід для України. Академічні візії. Вип. 16. 2023 DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7670657>.
9. Онлайн-енциклопедія українського legal tech. URL: <https://legaltch.org.ua> (дата звернення 21.10.2024).
10. Kuznetsov Y., Bortun K., Suran T., Pilash M., Shkurko H. Comparación de la arquitectura del texto dialectal en ucraniano e inglés. Apuntes Universitarios, 13(1). 2023. <https://doi.org/10.17162/au.v13i1.1317>.

Градюк Іванна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
завідувач кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ **Шутенко С. В.**

УКРАЇНЬСЬКА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРАВОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ

Мова як інструмент комунікації є основою людського спілкування, що дозволяє передати думки, почуття та інформацію. Як зазначав український письменник Василь Сухомлинський: «Мова – духовне багатство народу» [3]. Тобто

мова є не лише засобом комунікації, але і важливим елементом культурної спадщини та духовного життя нації.

Мова – це не просто засіб спілкування, а й невід’ємна частина нашої культури, історії та ідентичності. Мова дозволяє нам спілкуватися як у побуті так і в офіційному середовищі. Українська мова – це не просто засіб спілкування, а фундамент нашої національної ідентичності. Особливо гостро це відчувається в часи випробувань, таких як війна.

Українська мова відіграє ключову роль у становленні правової системи України. Однак історія української мови в правовій комунікації є доволі складною.

Після здобуття Україною незалежності українська мова здобула статус державної мови. Положення про українську мову як державну міститься у розділі I «Загальні засади» Конституції України, який закріплює основи конституційного ладу в Україні. Поняття державної мови є складовою більш широкого за змістом та обсягом конституційного поняття «конституційний лад» [1].

Відповідно до чинних законів питання застосування української мови визначено щодо розгляду звернень громадян; діяльності Збройних Сил України; Національної поліції України; Служби безпеки України; видання друкованої продукції, призначеної для службового користування, що розповсюджується через державні підприємства, установи і організації (бланки, форми, квитанції, квитки, посвідчення, дипломи тощо); висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні масмедіа тощо. Володіння державною мовою є обов’язковою умовою для прийняття до громадянства України.

Держава створює умови для всебічного розвитку і функціонування української мови. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який регулює українську мову, визначає порядок функціонування української мови в державі [2].

Українська мова є невіддільним атрибутом української державності, що зберігає свою історичну спадкоємність від давньокіївської доби. Українська мова – доконечна умова (*conditio sine qua non*) державності України та її соборності. <...> тому будь-які зазіхання на юридичний статус української мови як державної на території України неприпустимі, оскільки порушують конституційний лад держави, загрожують національній безпеці та самому існуванню державності України [4].

Під час війни українська мова стає не лише символом державності, а й потужним інструментом у правовій системі. Вона забезпечує доступ до правосуддя, захищає права людини та допомагає протистояти дезінформації. Правова комунікація українською мовою є невід'ємною частиною суверенітету держави та сприяє консолідації суспільства в умовах зовнішньої агресії. Українська мова як державна мова відіграє ключову роль у функціонуванні правової системи України.

Правова комунікація – це основна мета взаємодії суб'єктів права для реалізації своїх прав і свобод, розв'язання правових конфліктів [5, с. 149]. Правова комунікація виражається в осмисленні взаємної поведінки людей, які усвідомлюють існуючі заборони (правові обов'язки) і власні повноваження (суб'єктивні права). Зазначене положення викликає певні зауваження. Справа в тому, що не завжди і не всі (навіть особи з юридичною освітою) знають і усвідомлюють існуючі заборони або свої права в тій чи іншій сфері [5, с. 148].

Метою правової комунікації є забезпечення якості та дієвості правотворчої діяльності; ефективності здійснення управлінських правових суспільно важливих завдань; надання правової інформації суспільству, дотримання європейських цінностей у відносинах влади та громадськості; забезпечення публічності та доступу громадян до інформації, реалізація конституційних інтересів і законних прав громадян; забезпечення правопорядку в суспільстві та прискоренні вирішення питань інформаційної безпеки [6, с. 38].

Як інструмент правової комунікації, українська мова слугує для точного та однозначного формулювання правових норм, принципів та інститутів. Завдяки цьому забезпечується доступність права для всіх верств населення, що сприяє підвищенню правової свідомості громадян та довіри до правових інститутів.

Українська мова є невід'ємною частиною правової системи України. Її розвиток та використання в правовій сфері є важливим чинником зміцнення державності, забезпечення верховенства права та інтеграції України в європейське правове співтовариство. Продовжуючи розвивати українську мову в правовій сфері, ми сприяємо створенню сучасного та ефективного правового середовища, яке відповідає вимогам демократичного суспільства.

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
3. Збірник цитат і висловів. №3274. URL: <https://rozdil.lviv.ua/aphorisms/aph.php?id=3274>.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 14 липня 2021 року № 1-р/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-21#Text>.
5. Макеєва О. М. Правова доктрина: теоретичні засади. Роль правової комунікації у забезпеченні прав людини. 2020 рік. С. 148-149. URL: https://www.researchgate.net/publication/343517266_The_role_of_legal_communication_in_ensuring_human_rights.
6. Макеєва О. М. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. Поняття і сутність правової комунікації в сучасному інформаційному просторі. 2017 рік. С. 38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2017_3_7.

Даниленко Денис Сергійович,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

професор кафедри мовної підготовки
навчально-наукового інституту права
та психології Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент **Ялова О. В.**

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мовна політика в Україні завжди була важливою частиною державної стратегії, оскільки мова є ключовим елементом національної ідентичності, об'єднання суспільства та функціонування державних інститутів. Проте особливого значення це питання набуло в умовах воєнного стану, коли необхідність захисту української мови стала не лише